

OBSAH

Predhovor	15
Použité skratky	17

I. ODDIEL: ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ PRÁVA, EKONOMICKÉ SLOBODY A SOCIÁLNE PRÁVA V EURÓPSKEJ ÚNII

1. Práva zamestnancov v Európskej únii	21
1.1 Právne základy	21
1.2 Konflikt medzi ľudskými právami prvej generácie a základnými ekonomickými slobodami v judikatúre Súdneho dvora EÚ?	25
1.3 Základné práva EÚ v judikatúre Súdneho dvora	32
1.3.1 Priama účinnosť základných práv EÚ	33
1.4 Odlišná právno-dogmatická štruktúra sociálnych práv	33
1.5 Uplatniteľnosť sociálnych práv pomocou práva na ochranu ľudskej dôstojnosti	34
1.6 Ústavnoprávne limity uplatniteľnosti sociálnych práv a rozhodovacia činnosť Ústavného súdu SR a Ústavného súdu ČR	36
1.7 Sociálne práva v novej judikatúre Súdneho dvora EÚ	39

II. ODDIEL: ZÁKLADNÉ EKONOMICKÉ SLOBODY

2. Právo na voľný pohyb zamestnancov	45
2.1 Právne základy	45
2.2 Obsah práva na voľný pohyb zamestnancov	47
2.3 Právno-dogmatická štruktúra článku 45 ZFEÚ	47
2.4 Osobný rozsah práva na voľný pohyb zamestnancov	48
2.5 Pojem zamestnanec	49
2.6 Voľný pohyb zamestnancov a zákaz diskriminácie	53
2.7 Obmedzenie práva na voľný pohyb a výhrada ordre public	56
2.7.1 Príslušnosť k systému sociálneho zabezpečenia – uplatniteľná legislatíva	58

3. Ochrana zamestnancov pri dočasnom vyslaní	
zamestnancov	62
3.1 Všeobecná charakteristika	62
3.2 Všeobecný právny rámec	64
3.3 Voľný pohyb zamestnancov a dočasné vyslanie zamestnancov v rámci voľného pohybu služieb	65
3.4 Osobná a vecná pôsobnosť smernice 1996/71/ES	68
3.5 Pojem dočasného vyslania zamestnancov	69
3.6 Účel a obsah smernice 1996/71/ES	70
3.7 Modely dočasného vysielania zamestnancov	71
3.7.1 Dočasné vyslanie a agentúrna práca	72
3.8 Pojem vyslaný zamestnanec	74
3.9 Štátni príslušníci tretích krajín	76
3.10 Vysielajúci podnik	78
3.11 Doba vyslania	79
3.12 Minimálne pracovné podmienky pri dočasnom vyslaní zamestnanca (tvrdé jadro)	79
3.12.1 Všeobecne uplatniteľné kolektívne zmluvy	81
3.12.2 Princíp výhodnosti pre zamestnanca	82
3.12.3 Obsah tvrdého jadra	83
3.13 Rozšírenie okruhu tvrdého jadra zo strany hostiteľského štátu a výhrada verejného poriadku	96
3.13.1 Naliehavé dôvody všeobecného záujmu	98
3.14 Primeranosť obmedzenia voľného pohybu služieb	101
3.15 Povinnosti zamestnávateľa voči Sociálnej poisťovni v prípade dočasného vyslania	101

III. ODDIEL: ZÁKLADNÉ ĽUDSKÉ PRÁVA

4. Právo na ľudskú dôstojnosť	107
4.1 Všeobecné právne základy	107
4.2 Ľudská dôstojnosť – základný princíp právneho štátu	108
4.3 Adresáti práva na ľudskú dôstojnosť	110
4.4 Ľudská dôstojnosť – sloboda a rovnosť	110
4.5 Pojem a ochrana ľudskej dôstojnosti po prijatí Lisabonskej zmluvy	112
4.5.1 Ľudská dôstojnosť ako hodnota, základný princíp a základné právo	112

4.6	Normatívna dimenzia ľudskej dôstojnosti	117
4.6.1	Ochrana a rešpektovanie telesnej a duchovnej integrity – prvá dimenzia práva na ľudskú dôstojnosť	118
4.6.2	Elementárna právna rovnosť – druhá dimenzia práva na ľudskú dôstojnosť	118
4.6.3	Zabezpečenie elementárnych základov života – tretia dimenzia práva na ľudskú dôstojnosť	119
5.	Právo na súkromný život zamestnanca	122
5.1	Všeobecné právne základy	122
5.2	Pojem a obsah práva na súkromný život	123
5.3	Právo na súkromný život podľa Európskeho dohovoru a Charty základných práv EÚ	124
5.4	Právo na súkromný život podľa Občianskeho zákonníka	126
5.5	Právo na súkromný život podľa článku 11 Základných zásad Zákonníka práce	126
5.6	Ochrana práva na súkromný život podľa Európskeho dohovoru	129
5.7	Ochrana súkromného života v Charte základných práv EÚ	131
5.7.1	Ochrana rodinného života	131
5.7.2	Ochrana obydlia	132
5.7.3	Kontrola na pracovisku pomocou videokamier alebo mikrofónov	133
5.8	Ochrana osobných údajov	134
5.8.1	Ochrana korešpondencie	135
5.8.2	Ochrana osobných údajov a súkromia pri komunikácii prostredníctvom elektronickej pošty	136
5.8.3	Kontrola mailov	137
5.8.4	Skenovanie obsahu e-mailov	138
5.8.5	Skríning elektronickej pošty na účely odfiltrovania spamu (regulačné opatrenie zamerané proti nevyžiadanej pošte)	139
5.8.6	Skríning elektronickej pošty na účely detekcie vopred určeného obsahu	139

5.8.7	Nové druhy softvérových produktov, ktorých je sledovať, či došlo k otvorení e-mailu (ako napríklad služba „Did they read it“)	140
5.9	Ochrana súkromného života zamestnanca v slovenskom práve	141
5.10	Výnimky podľa článku 7 Charty a článku 8 Európskeho dohovoru	142
5.10.1	Zásada legality	142
5.10.2	Zásada legitimacy	142
5.10.3	Zásada proporcionality	143
5.11	Nové technológie v pracovnom práve a ochrana zamestnanca	145
6.	Právo na slobodu myslenia, svedomia a náboženskú slobodu	149
6.1	Pojem náboženstva, viery, sloboda svedomia	149
6.2	Právo na náboženskú slobodu podľa judikatúry Súdneho dvora EÚ	152
6.3	Výnimky právne korektných zásahov do výkonu náboženskej slobody	152
6.4	Náboženstvo a viera v pracovnoprávných vzťahoch	153
6.5	Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu náboženstva a viery	156
6.6	Právo na slobodu prejavu a profesijné požiadavky výkonu práce v cirkvách a náboženských spoločnostiach podľa Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách	159
6.7	Posudzovanie oprávnenosti výnimky zo zákazu diskriminácie z dôvodu náboženstva a viery zo strany súdu	161
7.	Právo na rovnaké zaobchádzanie	163
7.1	Všeobecná charakteristika	163
7.2	Vymedzenie pojmu priamej a nepriamej diskriminácie	170
7.2.1	Pojem priama diskriminácia	171
7.2.2	Pojem nepriama diskriminácia	175
7.3	Diskriminačné dôvody (znaky)	180
7.3.1	Pohlavie a rod	181
7.3.2	Sexuálna orientácia (identita)	182

7.3.3	Rasa a etnická príslušnosť	183
7.3.4	Náboženstvo, viera a svetonázor	184
7.3.5	Zdravotné postihnutie	184
7.3.6	Vek	186
7.4	Ďalšie formy diskriminácie	188
7.4.1	Obťažovanie	188
7.4.2	Sexuálne obťažovanie	190
7.4.3	Pokyn na diskrimináciu	192

IV. ODDIEL: SOCIÁLNE PRÁVA

8.	Právo zamestnanca na najvyšší prípustný pracovný čas	197
8.1	Všeobecné právne základy	197
8.2	Právna úprava pracovného času v sekundárnom práve EÚ	198
8.3	Pojem pracovný čas podľa práva EÚ	200
8.4	Maximálny týždenný pracovný čas	202
8.5	Rozvrhové (referenčné) obdobie	204
8.5.1	Maximálny týždenný pracovný čas podľa Zákonníka práce a rozvrhové obdobie	204
8.6	Odchýlky z týždenného pracovného času	205
8.6.1	Odchýlky podľa článku 17 ods. 2	207
8.6.2	Odchýlky z týždenného pracovného času podľa článku 22 smernice (systém opt-out)	207
8.7	Maximálny denný pracovný čas podľa práva EÚ	210
8.8	Odchýlky z denného pracovného času podľa smernice	210
8.8.1	Odchýlky podľa článku 17 ods. 1 smernice	210
8.8.2	Odchýlky podľa článku 17 ods. 2 smernice	211
8.8.3	Odchýlky podľa článku 17 ods. 3 smernice	211
8.8.4	Odchýlky podľa článku 17 ods. 4 a ods. 5 smernice	212
8.8.5	Odchýlky podľa článku 20 a článku 21 smernice	213
9.	Právo na odpočinok po vykonanej práci	214
9.1	Právna povaha času odpočinku	214
9.2	Pojem času odpočinku	216
9.3	Prestávky v práci podľa smernice 2003/88/ES	217
9.4	Nepretržitý týždenný odpočinok podľa smernice	217

9.5	Sankcie za porušenie smernice	218
9.6	Denný odpočinok po vykonanej práci podľa smernice	219
10.	Právo zamestnanca na dovolenku	224
10.1	Právne základy	224
10.2	Oprávnený subjekt	225
10.3	Právo na dovolenku ako právo case law	226
10.4	Osobný rozsah práva na minimálnu ročnú dovolenku	227
10.5	Čakacia doba pre účely dovolenky a iné podmienky vzniku nároku na dovolenku	229
10.6	Trvanie minimálnej ročnej platenej dovolenky	236
10.7	Minimálny rozsah ročnej platenej dovolenky a zmeny v pracovnom čase zamestnanca	237
10.8	Právo na dovolenku a zásada rovnakého zaobchádzania	238
10.8.1	Výmera dovolenky v závislosti od veku zamestnanca	238
10.9	Určenie čerpania dovolenky	239
10.9.1	Finančné zabezpečenie zamestnanca počas dovolenky	240
10.10	Časové ohraničenie uplatnenia dovolenky	241
10.11	Preplatenie nevyčerpanej dovolenky	242
11.	Ochrana zamestnanca pri pracovnom pomere na určitú dobu	243
11.1	Všeobecné právne základy	243
11.2	Povaha a účel pracovných zmlúv na určitú dobu	244
11.3	Osobná pôsobnosť smernice	245
11.4	Zamestnanec na určitú dobu a porovnateľný zamestnanec	247
11.5	Zásada rovnakého zaobchádzania	249
11.6	Podmienky zamestnania a zásada rovnakého zaobchádzania	251
11.6.1	Mzdové podmienky zamestnancov	251
11.7	Výnimky zo zásady zákazu diskriminácie	251
11.7.1	Prípustné rozdielne zaobchádzanie pri existencii vecného dôvodu	253
11.8	Priama účinnosť smernice a zásada rovnakého zaobchádzania	253

11.9	Opätovne uzatvorené pracovné zmluvy	254
11.9.1	„Objektívne dôvody“ pre opätovné uzatváranie pracovných pomerov na určitú dobu	255
11.10	Preventívne opatrenia členského štátu	257
11.11	Zákaz zníženia existujúcej ochrany zamestnancov pracujúcich v pracovnom pomere na určitú dobu	260
11.12	Povinnosti vnútroštátnych súdov pri uplatňovaní smernice	262
11.13	Sankcie za porušenie zásady rovnakého zaobchádzania	263
11.14	Priama účinnosť smernice	264
12.	Ochrana zamestnanca pri pracovnom pomere na kratší týždenný pracovný čas	265
12.1	Všeobecné právne základy	265
12.2	Porovnateľný zamestnanec	267
12.3	Odstránenie prekážok v rozvoji práce na kratší pracovný čas	269
13.	Dočasná agentúrna práca	271
13.1	Súčasná situácia v dočasnom agentúrnom zamestnávaní v Slovenskej republike	271
13.2	Právna charakteristika a nový právny stav	272
13.3	Štruktúra smernice o dočasnej agentúrnej práci	273
13.4	Vysielajúci podnik – požičiavateľ	274
13.5	Zákaz dlhotrvajúcej práce	274
13.6	Osobný rozsah smernice	275
13.7	Zásada rovnakého zaobchádzania pri výkone dočasnej agentúrnej práci	275
13.7.1	Podstatné pracovné podmienky a podmienky zamestnania	276
13.7.2	Pojem spoločné sociálne zariadenia a služby	277
13.8	Sociálne zastúpenie dočasných agentúrnych zamestnancov	278
13.9	Agentúra dočasného zamestnávania exkluzívny zamestnávateľ?	278
13.10	Výnimky z pôsobnosti smernice o dočasnej agentúrnej práci	280

13.10.1 Výnimky zo zásady rovnakého zaobchádzania podľa smernice 2008/104/ES	281
13.10.2 Výnimka ustanovená v článku 5 ods. 2	281
13.10.3 Výnimka ustanovená v článku 5 ods. 3 smernice	282
13.10.4 Výnimka zo zásady rovnakého zaobchádzania podľa článku 5 ods. 4	282
13.11 Dočasná agentúrna práca a judikatúra Súdneho dvora EÚ	284
14. Domácka práca a telepráca	288
14.1 Všeobecná charakteristika	288
15. Ochrana zamestnanca pri prevoze podniku	290
15.1 Právne základy	290
15.2 Základ a účel smernice 2001/23/ES	292
15.3 Územná pôsobnosť smernice	293
15.4 Osobná a vecná pôsobnosť smernice	293
15.5 Prevádzajúci zamestnávateľ a nadobúdateľ	295
15.6 K pojmu zamestnanec	296
15.7 Pojem prevodu podniku v smernici č. 2001/23/ES	299
15.8 Spôsoby prevodu podniku alebo jeho časti – právne tituly	305
15.8.1 Outsourcing a insourcing	306
15.9 Prechod práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov na nadobúdateľa – základný právny dôsledok prevodu podniku	314
15.10 Zachovanie pracovných podmienok	316
15.11 Dôsledky prevodu podniku a platnej kolektívnej zmluvy	320
15.12 Ochrana pred prepustením zamestnanca z práce	322
15.13 Ochrana funkcií zástupcov zamestnancov	324
15.14 Povinnosť konzultácií a informácií	327
15.15 Prevod podniku a agentúrna práca	329
16. Ochrana zamestnanca pri hromadnom prepúšťaní	330
16.1 Osobná pôsobnosť smernice	330
16.2 Územná pôsobnosť smernice	331
16.3 Vecná pôsobnosť smernice	331
16.4 Právny rozmer termínu prepustenie	335

16.5	Pojem zamestnávateľ – pojem podnik (zariadenie)	337
16.6	Počítanie zamestnancov pri hromadnom prepúšťaní	339
16.7	Informačné a konzultačné povinnosti zamestnávateľa	340
16.8	Pojem zástupcovia zamestnancov	340
16.9	Konzultačné povinnosti zamestnávateľa	341
16.10	Informačná povinnosť zamestnávateľa vo vzťahu k príslušnému úradu práce, sociálnych vecí a rodiny	344
16.11	Sankcie za nedodržanie povinností zamestnávateľa pri hromadnom prepúšťaní	344
17.	Ochrana matiek	345
17.1	Európske a medzinárodné právo	345
17.2	Smernica 1992/85/EHS o ochrane matiek	346
17.3	Pôsobnosť smernice	347
17.4	Pracovné podmienky	348
17.5	Nočná práca	349
17.6	Ochrana peňažných pracovných príjmov	349
17.7	Uvoľnenie z práce z dôvodu preventívnej prehliadky	350
17.8	Zákaz výpovede	350
17.9	Materská dovolenka	351
17.10	Zákaz výpovede počas tehotenstva a počas materskej alebo rodičovskej dovolenky	351
17.11	Ochrana pracovných príjmov počas tehotenstva a počas materskej alebo rodičovskej dovolenky	352
17.12	Ochrana žien, mužov a matiek podľa Zákonníka práce	353
17.13	Skončenie pracovného pomeru	353
17.14	Úprava pracovného času	354
18.	Právo zamestnanca na materskú a rodičovskú dovolenku	356
18.1	Právna ochrana materstva a rodičovstva a zásada rovnakého zaobchádzania	356
18.1.1	Prístup k zamestnaniu	357
18.1.2	Pracovné podmienky	358
18.2	Smernica 2010/18 o rodičovskej dovolenke	358
18.2.1	Osobná a vecná pôsobnosť smernice	358
18.2.2	Nárok na rodičovskú dovolenku	359
18.3	Nárok na pracovné voľno z rodinných dôvodov	359
18.4	Právo na zachovanie doterajších práv podľa smernice	360
18.5	Právo na zachovanie doterajších práv	360

18.6	Zachovanie nárokov podľa právnej úpravy SR	360
18.7	Povinnosť zaradenia zamestnanca na pôvodnú prácu a pracovisko po návrate z materskej dovolenky podľa § 166 ods. 1 ZP	361
18.8	Právne postavenie po návrate z rodičovskej dovolenky podľa § 166 ods. 2 ZP	363
18.9	Materstvo a rodičovstvo a vplyv nových technológií v pracovnom práve	364
18.9.1	Právo na materskú dovolenku aj v prípade, ak matka dieťa neporodila	364
18.9.2	Právo na materskú dovolenku pri porodení dieťaťa náhradnou matkou [Právna vec C-363/12 (Z) zo dňa 18. 3. 2014]	365
Zoznam literatúry		369
O autorke		377
Prílohy		379
	Charta základných práv Európskej únie (2007/C 303/01)	379
Register		393